

INVENTERING AV MARKSVAMPAR

VÄSBY ENTRÉ, UPPLANDS VÄSBY KOMMUN

2019-10-21

INVENTERING AV MARKSVAMPAR

Väsby entré, Upplands Väsby kommun

KUND

Upplands Väsby kommun

KONSULT

WSP Environmental Sverige

WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Christina Johansson
Kontoret för samhällsbyggnad, Upplands Väsby kommun
194 80 Upplands Väsby

Tel: +46 8 59097629
christina.johansson@upplandsvasby.se

UPPDRAGSNAMN
Väsby Entré

UPPDRAGSNUMMER
10267766

FÖRFATTARE
Tove von Euler

DATUM
2019-09-30

ÄNDRINGSDATUM
2019-10-16

Granskad av
Christina Borg

Godkänd av
Peter Fors

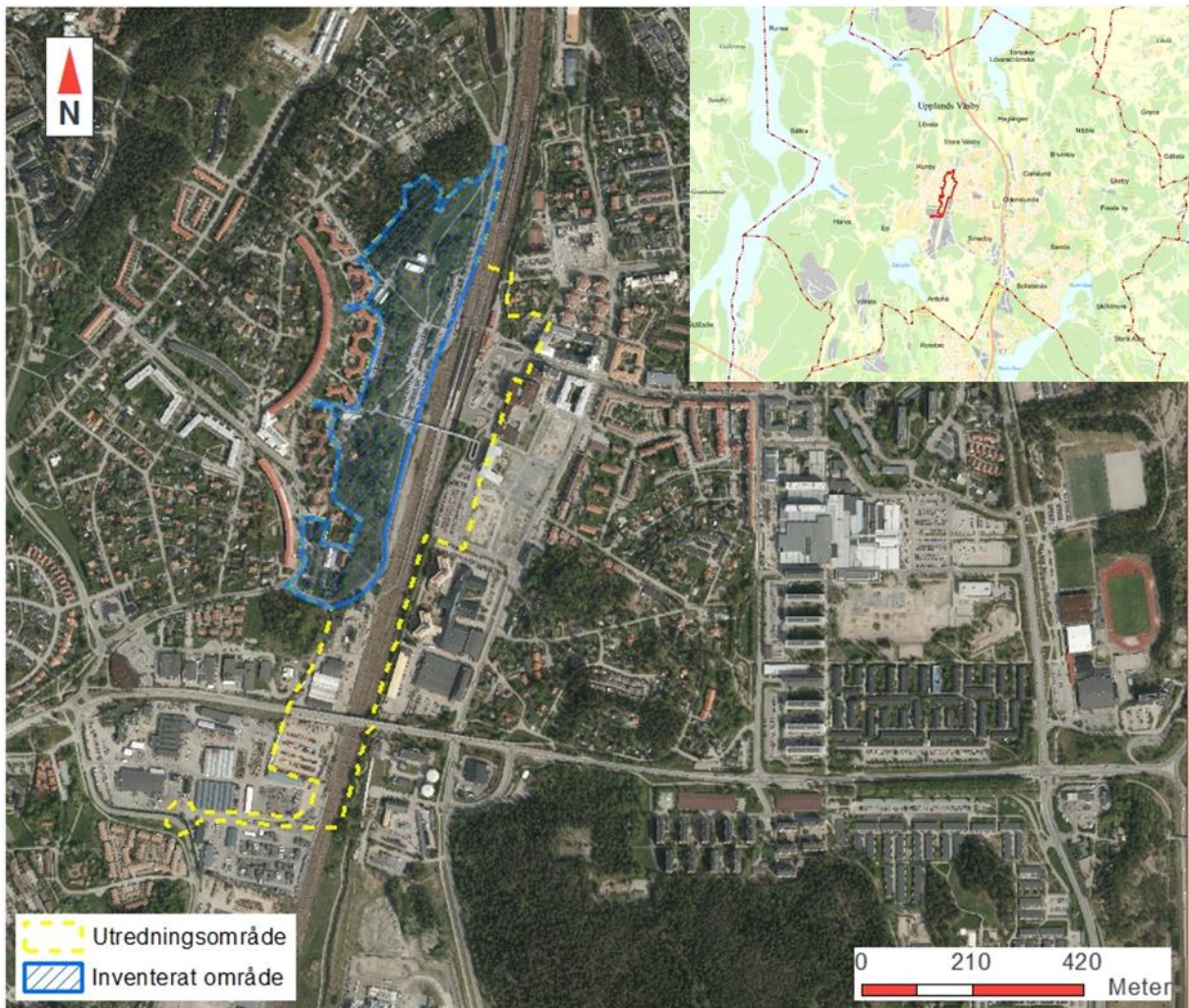
INNEHÅLL

1	BAKGRUND	4
2	METODIK	5
2.1	DEFINITIONER	6
3	RESULTAT	6
3.1	OMRÅDESBESKRIVNING	6
3.2	OMGIVANDE LANDSKAP	8
4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	8
5	REFERENSER	10

1 BAKGRUND

Väsby Entré är en ny planerad stadsdel i de centrala delarna av Upplands Väsby. Detaljplanering pågår för att skapa en sammanhängande stadsdel genom att Östra Runby byggs samman med centrala Väsby och för att utveckla stationsområdet till en stark kollektivtrafikknutpunkt. Med anledning av planerad bebyggelse har WSP på uppdrag av Upplands Väsby kommun genomfört en inventering av marksvampar inom ett ca 10 hektar stort sammanhängande grönområde (Figur 1). Denna inventering utgör en komplettering till en tidigare genomförd naturvärdesinventering i området, där en fördjupad artinventering av marksvampar rekommenderades (Ekologigruppen 2015).

Det aktuella inventeringsområdet ingår i ett större område som tidigare inventerats med avseende på naturvärden enligt SIS standard (SIS 199000:2014a och b) av Ekologigruppen (Ekologigruppen 2015). Tidpunkten för denna inventering var november – december 2014. Vid fältbesöket gjordes bedömningen att skyddsvärda marklevande svampar skulle kunna finnas i delar av det inventerade området. Dessa arter kunde dock inte inventeras vid den tid på året då fältbesöket gjordes. Man har därför föreslagit att delar av området inventeras under svampsäsong för att säkerställa delområdenas betydelse för naturvårdsarter bland marklevande svampar.

Figur 1. Karta över utredningsområdet för Väsby Entré (gul streckad markering). Blå markering visar området som inventerats med avseende på marksvampar.

2 METODIK

En utsökning av tidigare fynd av marksvampar i ArtPortalen gjordes den 19 september 2019. Sökningen omfattade samtliga arter av marksvampar som rapporterats i området under perioden 2000 – 2019. Området besöktes i fält den 22 september 2019. Vid fältbesöket undersöktes förekomst av marksvampar i ett större sammanhängande grönområde inom utredningsområdet (Figur 1). Samtliga fynd noterades, fotograferades och markerades till plats med enklare GPS-utrustning (+/-10 meter). Framför allt eftersöktes rödlistade arter, arter upptagna i artskyddsförordningen och signalarter.

2.1 DEFINITIONER

Rödlistade arter	Den svenska rödlistan innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns som hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) under 2010 - 2018.
Signalarter	Signalarter är arter utpekade av Skogsstyrelsen vars förekomst indikerar höga naturvärden i skogsmiljö. Förekomst av flera olika signalarter i ett område tyder på att området har en lång skoglig kontinuitet, då många av dessa arter sprider sig långsamt eller är svaga kolonisateurer. Signalarterna har dock inte nödvändigtvis samma indikatorvärde i hela sitt utbredningsområde.
Fridlysta arter	Ett fåtal marksvampar i Sverige omfattas av artskyddsförordningen. Detta innebär att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada de fridlysta växterna. De fem fridlysta svamparterna är bombmurkla, storporig brandticka, doftticka, saffransticka och igelkottaggsvamp.

3 RESULTAT

3.1 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet utgörs av parkartade naturmiljöer med inslag av mindre skogsområden. En tallskogsmiljö på sandig morän med stort inslag av gammal tall (ca 180 – 250 år) finns i den norra delen (Figur 2) medan det i områdets södra del finns en gles askdominerad ädellövskog med inslag av gammal tall (Figur 3). Andelen liggande och stående död ved är låg i båda skogsområdena.

Figur 2. Tallskogsparti med inslag av äldre tall i den norra delen av inventeringsområdet.

Figur 3. Gles askdominerad ädellövskog med inslag av gammal tall.

Vid den naturvärdesinventering som tidigare gjorts (Ekologigruppen 2015) är det framförallt den äldre tallskogen i områdets norra del som bedömts kunna hysa naturvårdsarter av marksvampar. Detta område har vid Ekologigruppens inventering klassats till högt naturvärde baserat på ett flerskiktat trädskikt, gamla tallar och förekomst av hålträd av tall samt fynd av naturvårdsarter knutna till gammal tall (tallticka (NT), vintertagging (NT), reliktböck (NT) och grovticka (signalart)). Sammantaget bedömdes området vid Ekologigruppens inventering ha påtagligt biotopvärde och förutsättningar för påtagligt artvärde. Det södra skogspartiet i området har av Ekologigruppen bedömts till påtagligt naturvärde med anledning av förekomsten av olikåldrig ädellövskog och fynd av naturvårdsarterna tallticka (NT), lönnlav (signalart) och slät lönnlav (signalart). Detta område är utpekade som skyddsvärd trädmiljö (igenväxande park) av Länsstyrelsen och flera träd är utpekade som särskilt skyddsvärda.

3.2 OMGIVANDE LANDSKAP

Många marksvampar är knutna till barrskog, framförallt till kalkbarrskog, betespräglad barrskog, örtrik granskog och äldre hållmarkstallskog. I landskapet som omger inventeringsområdet finns större sammanhängande skogsområden av naturskogskaraktär som hyser flera naturvårdsarter av marksvampar. I Bergaskogen, ca 1 km väster om inventeringsområdet har ett flertal signalarter knutna till kalkbarrskog och äldre tall noterats. Även i östra Runbyskogen nordväst om inventeringsområdet, finns flera fynd av signalarter knutna till kalkbarrskogar. I och med att flera naturvårdsarter av marksvampar förekommer i närliggande skogsområden finns möjlighet att dessa arter även skulle kunna påträffas i inventeringsområdet förutsatt att markförutsättningarna är gynnsamma. Dock är flertalet av dessa arter relativt svårspredda och landskapet mycket fragmenterat, varför spridningsmöjligheten mellan nämnda större skogsområden och det aktuella inventeringsområdet kan vara begränsad.

Inga fynd av marksvampar fanns rapporterade i Artportalen för det aktuella området (uttag gjort för 2009 - 2019 den 19:e september 2019). Trots det goda svampåret 2019 noterades inga naturvårdsarter av marksvampar i området vid fältinventeringen. Dock noterades ett antal vanliga arter, exempelvis pepparsopp, böckspindling, rabarbersvamp, taggticka och flertalet kremlor (*Russula spp.*) Utöver identifierade marksvampar noterades även fynd av naturvårdsarterna grönpyrola (signalart) och tallticka (signalart, rödlistad: NT).

4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Resultatet av fältinventeringen tyder på att områdets betydelse för naturvårdsarter av marklevande svampar är begränsad. För att en art ska etablera sig i ett område krävs att arten förekommer i det omgivande landskapet, att det finns möjliga spridningsvägar till området och att

förutsättningarna på platsen är sådana att de gynnar etablering av arten. För framgångsrik spridning och etablering krävs utöver tillgång till lämpliga livsmiljöer inom spridningsavstånd även att arten förekommer i tillräckligt stora populationer i landskapet. Ju mer landskapet fragmenteras, desto viktigare blir kontinuiteten för befintliga populationer för arters möjligheter till spridning.

Naturvårdsarter av marksvampar knutna till tallskog är bland annat korktaggsvampar och fjälltaggsvampar. Dessa arter är generellt relativt svårspredda och ställer dessutom ofta höga krav på markmiljön. Många naturvårdsarter av marksvampar är knutna till naturskogsliknande barrskogar, det vill säga skogar som under lång tid har undantagits från skogsbruk och därmed hunnit utveckla höga naturvärden. Dessa har föryngrats naturligt vilket gör att träden varierar i artsammansättning, ålder och storlek. Ofta finns ett rikt inslag av både stående och liggande döda träd, vilket till stor del saknas i inventeringsområdet.

Förekomsten av gamla och grova tallar i inventeringsområdet tyder på att marken historiskt undantagits från kalavverkning. Dock tyder sammansättningen av trädslag och trädens åldersfördelning i området, samt avsaknaden av död ved, på att området i perioder gallrats och rensats på död ved. Ett annat tecken på detta är att markskiktet till stor del domineras av örnbräken och bitvis tät grässvål, vilket tyder på snabb igenväxning efter röjning. Många mykorrhizasvampar är känsliga för en hög och tät konkurrerande fältskiktsvegetation och kräver växtplatser med utglesad vegetation och tunna humustäcken.

Sammantaget innebär områdets begränsade storlek och fragmenterade läge samt avsaknaden av död ved och det bitvis täta markskiktet med stort inslag av gräs, ormbunkar och lövsly att förutsättningarna för naturvårdsarter av marksvampar i dagsläget inte är optimala. Även om förekomsten av gamla och grova tallar är god saknas andra viktiga förutsättningar som gynnar dessa arter inom inventeringsområdet.

5 REFERENSER

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artportalen. <https://www.artportalen.se/>

Europeiska gemenskapernas råd. 1979. Artskyddsförordningen - Rådets direktiv 79/409/EEG, EUR-Lex.europa.eu.

Ekologigruppen 2015. Naturvärdesinventering vid Väsby entré, Upplands Väsby kommun.

Nitare, J. 2010. Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog: flora över kryptogamer. 4., [rev.] uppl. Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.

SIS, 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 39 000 medarbetare på 500 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

